

Balneari Ullastres

Tona

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	c, Doctor Antoni Bayés, s/n
Emplaçament	Parc Ullastres. Zona nord de Tona, gairebé al final del carrer Doctor Bayés, concretament al Parc Ullastres, a tocar de la carretera N-152z que comunica el municipi amb Malla.
Alçada:	563
Coordenades:	
Latitud:	41.86025
Longitud:	2.23181
UTM Est (X):	436241
UTM Nord (Y):	4634545

Classificació

Número de fitxa	08283 - 10
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Noucentisme
Segle	XIX
Any	1876 / 1882 (última reforma)
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Estat ruïnós, molt evident en la coberta esfondrada i en la cara est de l'edificació amb parts de parets desaparegudes.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	BCIL 12221-I POUM. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. VI. Catàleg de béns a protegir. Ed-18. BCIL, Tipus A.
Data aprovació:	dc., 20/07/2011 - 12:00
Número inventari	IPAC 24376
Generalitat i altres inventaris	

Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Tona
Fitxes associades:	
Balneari Codina	
Pou del Balneari de Roqueta	
La Puda de Segalers	
Autoria de la fitxa	Marta Maragall Moreno (TRÍADE Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa:	dv., 23/02/2024 - 09:50

Descripció

Actualment, el balneari està en un estat avançat de deteriorament, i no és possible l'accés a l'interior. S'hi ha instal·lat un tancament metàl·lic al llarg de les dues façanes laterals per seguretat.

Es tracta d'un edifici senzill i sense ornaments. D'una sola nau de planta rectangular, amb planta baixa de dos nivells i un semisoterrani. Aquest últim nivell és parcialment visible des de la façana de llevant de l'edifici, i és on s'ubica el pou, que resta cobert. Des d'aquest mateix punt també són visibles parts de les estances interiors del balneari.

La façana principal, encarada al sud, resta dempeus i presenta una simetria horitzontal uniforme, amb diverses obertures per facilitar la il·luminació natural cap a l'interior, i alhora donar visibilitat cap al parc que l'envolta. Tot i això, actualment totes les obertures accessibles del balneari es troben tapiades per evitar actes vandàlics.

L'estructura de la coberta, a dues aigües, també està afectada per l'estat deficient de l'edifici, i es troba mig esfondrada.

La globalitat de l'edificació és fruit de dues fases constructives. Una primera el 1876, amb la construcció de la nau principal, amb coberta a doble vessant; i una ampliació el 1882, afegint-hi dos cossos laterals que sembla que albergaven magatzems i banys (PADRÓS, 2008). L'edifici va estar en funcionament fins al 1987.

L'arquitectura de l'edifici és molt simple i sense voluntat monumental perquè es va plantejar com un edifici *provisional*. A l'Arxiu Municipal de Tona es conserva el projecte de construcció d'un gran hotel balneari que havia de substituir-lo, de l'any 1881, que mai no es va tirar endavant

Observacions:

L'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (IPAC) recull la fitxa d'aquest element patrimonial, actualitzada l'any 2011 (IPA 24376). L'estat de conservació del conjunt sembla que era acceptable en aquell moment. Es descriuen elements de l'edifici avui impossibles de visualitzar: a l'interior, habitacions àmplies amb paviments de mosaic, i a l'exterior, espais amb piscines que comunicaven amb sales interiors. Finalment, la sala del pou a la planta semisoterrada, des de la qual es feia pujar l'aigua mitjançant una bomba.

Per altra banda, les estances del balneari albergaven banyeres i una zona de tractament amb inhalacions (PADRÓS, 2008).

Finalment, cal esmentar l'avinguda de plàtans i el parc annex que envolten l'edificació, i que són espais que formarien part del mateix complex del balneari Ullastres, albergant una extensió d'uns 12.000 m². De fet, avui dia encara es conserva l'antiga tanca d'accés al parc des de la mateixa carretera.

Història

Aquest balneari i el seu entorn, estan estretament vinculats amb el context de la descoberta d'aigües mineromedicinales a Tona a finals del segle XIX. L'any 1874 es va descobrir casualment una deu d'aigües sulfuroses prop del Mas can Font, emplaçament proper on es va construir el balneari. Aquest va ser l'inici de l'explotació de les aigües descrites com "salino-yodo-bromuradas" i considerades posteriorment com a medicinals pel Doctor Antoni Bayés i Fuster, essent idònies per guarir o pal·liar diverses afeccions i malalties (BAYÉS, 1881).

Per poder explotar les aigües, Antoni Bayés i Fuster (metge del poble), Josep Quintanas (amo del mas Vila) i Narcís Ullastres van crear la societat Ullastres i Companyia, i fruit d'això, es va construir el primer balneari a Tona, del qual el doctor esmentat en va ser el primer metge director.

Aquest fet va impulsar amb posterioritat el descobriment de noves deus d'aigua, la constitució de nous balnearis (La Puda dels Segalers, Roqueta i Codina), i al seu voltant, el naixement de nous barris, amb serveis i botigues, que varen acollir famílies burgeses barcelonines que arribaven atretes per les aigües medicinals, i els espais naturals. Un fet indiscutible que accelerà i facilità aquest fenomen fou l'arribada del ferrocarril a la comarca. Un dels clients de més renom del balneari Ullastres va ser el poeta Joan Maragall, acompanyat de la seva família, el 1909.

Tot plegat, va produir l'adveniment del fenomen de l'estiueig a Tona, aportant noves modes i moviments culturals com fou el modernisme, que quedà representat en la construcció de majestoses torres d'estiueig amb aquest estil arquitectònic.

Bibliografia

BAYÉS i FUSTER, Antoni. (1881) Aguas minero-medicinales salino-yodo-sulfuradas de S.Andrés de Tona (provincia de Barcelona, partido judicial de Vich) de Ullastres y Ca. Vic, Establecimiento tipográfico de Ramon Anglada y Pujals. Versió digital a Biblioteca Patrimonial Digital de la Universitat de Barcelona.

PADRÓS GÓMEZ, Carles. (2008) *Dossier documentació Ruta de l'aigua a Tona (Osona)*. Ajuntament de Tona, Centre Interpretació del Camp de les Lloses. Pàgina 87.

PADRÓS, Carles.; PUIGFERRAT, Carles. (2011). Tona. Recull gràfic 1890 - 1978. L'Abans. Editorial Efadós. Pàgines 174-183.

PLADEVALL, Antoni. (1990) Tona. Mil cent anys de Història. Eumo Editorial/Ajuntament de Tona.

PUIGFERRAT, Carles. (2000). "La febre de l'aigua". Llibre de Tona, Sant Jordi 2000. Tona. Pàgines 64-70.

[Biblioteca Municipal de Tona](#)

Enllaços d'interès:

[Universitat de Barcelona - Biblioteca Patrimonial Digital \(BiPaDi\)](#)

[Llibre de Tona. 2000. La febre de l'aigua](#)

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

